

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.11.2005
KOM(2005) 565 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

**Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES):
Fra koncept til virkelighed**

{SEK(2005) 1432}

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning.....	3
Resumé	3
1. Den strategiske dimension	4
2. GMES i EU's tjeneste.....	6
3. Gennemførelse	7
3.1. Brugerne i forgrunden.....	7
3.2. Gradvis indførelse af operationelle pilot tjenester	7
3.3. Tjenester, der er velegnede til fast track-indførelse	8
3.4. Finansieringsstrategi	9
3.5. Forøgelse af den eksisterende kapacitet.....	10
3.6. Konsekvensanalyse	11
3.7. Styring.....	11
3.7.1. Roller og ansvar	11
3.7.2. Strukturer.....	12
4. PR for GMES/Branding	14

INDLEDNING

Formålet med GMES er at oprette permanente, pålidelige og rettidige tjenester vedrørende miljø- og sikkerhedsspørgsmål for at opfylde politikernes behov. GMES er et EU-initiativ, hvori ESA (Den Europæiske Rumorganisation) vil implementere rumkomponenten, og Kommissionen vil stå for foranstaltninger med henblik på at indkredse og udvikle tjenester, der benytter både in situ- og telemålingsdata.

I denne meddelelse fastlægges en strategi for etablering af GMES, der indledes med pilotfasen af de tre første operationelle GMES-tjenester inden udgangen af 2008. Heri forklares proceduren for fastlæggelse af tjenesternes anvendelsesområde i samarbejde med brugerne, og Kommissionens mål med at sikre tjenesternes kontinuitet slås fast. Etablering af en velegnet ledelsesstruktur i forbindelse med hver af programmets faser drøftes.

RESUMÉ

I en tid, hvor beherskelse og hensigtsmæssig anvendelse af informationer har geostrategisk betydning, har Europa behov for kapacitet til uafhængigt at evaluere sine politiske løsninger på en pålidelig og rettidig måde. Et omfattende jordobservationssystem med anvendelse af rumfartøjer og in situ-teknikker (til lands, til vands og i luften) gennem veldefinerede operationelle tjenester er nøglen til at sikre gennemførelse og overvågning af miljø- og sikkerhedspolitikkerne til støtte for bæredygtig udvikling.

Den nuværende efterspørgsel efter jordobservationstjenester i Europa er stadig spredt, omend voksende. Der er to faktorer, som kan ændre dette. For det første skal beslutningstagere på alle niveauer overbevises om, at tjenesterne er pålidelige, for så vidt angår kvalitet og kontinuitet. Dernæst skal de selv erfare, at tjenesterne kommer til at bidrage til deres organisationers mål i den grad, at drift, vedligeholdelse og fornyelse af dem på lang sigt er pengene værd.

På forsyningsiden har Europa udviklet aktiver og ekspertise i verdensklasse. Observationssystemer drives imidlertid uafhængigt, og dækningen er ufuldstændig både for in situ- og satellitobservationssystemer. Mange satellitter og in situ-net er på forsøgsstadiet og kan ikke sikre den fornødne kvalitet og kontinuitet i målingerne, så de kan danne grundlag for operationelle tjenester nu eller i fremtiden. Alt imens vore internationale partnere investerer voldsomt i udvikling af deres globale overvågningskapacitet, arbejder vi i Europa stadig med forskellige nationale kapacitetsniveauer og forskellige nationale standarder.

Europa anerkender den strategiske betydning af jordobservation og et voksende potentiale og vil udvikle sin egen operationelle kapacitet gennem GMES-programmet. Målet med GMES er at samordne eksisterende systemer, producere høj kvalitetstjenester og ikke mindst sikre kontinuiteten i fremtiden.

GMES vil blive udviklet trinvis gennem indførelse af pilot-tjenester, indledningsvis med tre fast track-tjenester (land, hav, beredskab) inden udgangen af 2008. Der er allerede indledningsvis blevet udpeget elleve tjenester, der med tiden vil kunne anvendes til at opfylde en bred vifte af behov.

GMES vil på kort sigt trække på eksisterende in situ- og rumbaseret observationskapacitet, der er blevet udviklet af EU- og ESA-medlemsstater. På længere sigt vil der blive investeret i udvikling af ny kapacitet for at sikre kontinuitet i datakilder og infrastruktur som grundlag for udbygning af GMES-tjenester.

Man bør også fremme komplementaritet i styringen af GMES-relaterede aktiviteter. Kommissionen planlægger at indføre en organisationsstruktur for GMES-tjenester for i højere grad at samle efterspørgslen og forbedre sine interne forvaltningsprocedurer. EU's og ESA's investering i rumkomponenten vil blive forvaltet samlet af ESA under de forskellige finansforordninger. Mere langsigtede GMES-forvaltningsstrukturer vil blive drøftet med EU- og ESA-medlemsstaterne.

Effektiv dataforvaltning og fælles udnyttelse af informationer er en forudsætning for de producerende GMES-tjenester. Der vil blive opretholdt en løbende dialog mellem interessenter med henblik på at udvikle de fornødne geodatainfrastrukturer og ydet støtte til gennemførelsen af Inspire-direktivforslaget (Infrastructure for Spatial Information in Europe). GMES vil som sådan bidrage til at fremme adgang til, anvendelse og harmonisering af geografiske informationer på paneuropæisk plan. GMES bliver et vigtigt redskab i bestræbelserne på at få nationale systemer til at arbejde bedre sammen og kommer følgelig til at bidrage til udvikling af passende europæiske standarder.

GMES kommer til at udgøre en voksende faktor i EU's bilaterale forbindelser med internationale partnere. Den vil blive udbygget under hensyntagen til aktiviteterne i Group on Earth Observations (GEO) (ad hoc-gruppen om jordobservation). GMES kommer til at udgøre en samlende faktor og bliver som sådan Europas hovedbidrag til den globale 10-årige gennemførelsesplan for et globalt system af jordobservationssystemer (GEOSS).

1. DEN STRATEGISKE DIMENSION

Beherskelse af informationer om miljø og sikkerhed har geostrategisk betydning. Det politiske mandat blev udtrykt på topmødet i Göteborg i juni 2001 og efterfølgende i Rådets resolution, hvis formål er ¹ "senest i 2008 at skabe en **operationel** og **selvstændig** europæisk kapacitet".

Kommissionen har i sin meddelelse fra februar 2004² beskrevet, hvilken strategisk rolle GMES kommer til at indtage i udviklingen af EU's rolle som global aktør, og udpeget elementer til iværksættelsen heraf. Europa-Parlamentet har givet udtryk for sin støtte til indførelsen af GMES³. Det andet møde i "Rumrådet" har bekræftet, at GMES bliver EU's andet rumpolitiske flagskib efter Galileo.

Behovet for pålidelige og rettidige informationer understreges af øget efterspørgsel. Naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer i Europa, Amerika, Asien og Afrika sammenholdt med voksende behov for sikkerhed har yderligere medvirket til øget

¹ Rådets resolution af 13.11.2001, 2001/C 350/02.

² Global miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES): Opbygning af en GMES-kapacitet frem til 2008 - (handlingsplan 2004-2008) (KOM(2004) 65 endelig).

³ Europa-Parlamentets beslutning om handlingsplanen for gennemførelsen af den europæiske rumpolitik (B5-0045/2004).

interesse for bedre overvågningssystemer. Behovet er nu blevet kortlagt fra globalt plan og helt ned til lokalt plan.

GMES vil bidrage væsentligt til at opfylde EU's behov for civil sikkerhed⁴. Den vil tilmed skabe mulighed for ekstra kapacitet til den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik (ESFP). Enhver form for civil og militær synenergieffekt bør udnyttes for at sikre en bedre anvendelse af ressourcerne og fuld komplementaritet med EU-satellitcentret, der allerede er operationelt på området.

GMES vil yde en væsentlig indsats i forbindelse med miljøovervågning og -vurdering og bidrage til gennemførelsen af det fælles miljødatasystem, som er under udvikling i Kommissionen og medlemsstaterne. Den vil øge kvaliteten af miljøoplysningerne, samtidig med at de gøres lettere tilgængelige, og strømline og rationalisere miljørapportering.

GMES dækker således både lokale, regionale og globale spørgsmål og er ved at blive et middel til at styrke de europæiske landes førende position inden for den praktiske anvendelse af jordobservation med henblik på klima- og miljøovervågning og civil sikkerhed.

GMES vil udgøre et middel for EU til at deltage i de internationale bestræbelser i overensstemmelse med G8-anbefalingen fra juli 2005 om at styrke det globale klimaobservationssystem. Den vil bidrage til EU's strategi for Afrika⁵ gennem udvikling af et afrikansk observatorium og gennemførelsen af afrikansk miljøovervågning med henblik på bæredygtig udvikling. GMES er blevet fremhævet i EU's dialog med USA, Rusland, Kina og Indien⁶. USA offentliggjorde for nylig sin strategiske plan for et integreret jordobservationssystem. Rusland og Japan er i færd med at gøre det samme.

GMES bliver Europas hovedbidrag til den globale 10-årige gennemførelsesplan for det globale system af jordobservationssystemer (GEOSS). GMES vil kunne levere data og tjenester i forbindelse med både miljø og sikkerhed. EU's deltagelse i GEOSS vil fremme dataudveksling med internationale partnere inden for miljøovervågning og tilskynde til øget brug af jordobservation og udvikling af et verdensomspændende system af observationssystemer.

GMES vil som EU-initiativ blive midtpunkt for en række partnerskaber. Deres rolle skal fastlægges på EU-plan, og det skal den rolle, som agenturer, medlemsstater, merværditjenesteindustrien (inkl. SMV'er), brugergrupper m.fl. skal spille, også.

⁴ Rapport fra ekspertpanelet vedrørende rumfart og sikkerhed (marts 2005).

⁵ EU's strategi for Afrika (KOM(2005) 489 endelig af 12.10.2005).

⁶ På EU/USA-topmødet (Den Europæiske Unions og De Forenede Staters initiativ til forbedring af økonomisk integration og vækst på tværs af Atlanten – EU USA fælleserklæring) blev det besluttet at fremme samarbejde ved anvendelse af civile rumbaserede teknologier i forbindelse med bæredygtig udvikling, videnskab, forskning og uddybning af vidensamfundet. På EU/Rusland-topmødet i maj 2005 blev der vedtaget en række køreplaner for fire fælles rum (samarbejdsområder). I køreplanen for det fælles økonomiske rum enes EU og Rusland om at skabe et gunstigt klima for et frugtbart samarbejde om GMES-programmet. I forbindelse med Kina/EU-topmødet i september 2005 enedes parterne om at styrke samarbejdet mellem EU og Kina i rummet, navnlig ved at gøre en fælles indsats inden for jordobservation og jordvidenskab.

GMES vil stimulere økonomisk vækst ved at fremme oprettelsen af innovative merværditjenester. Kommissionen har udvalgt dette initiativ som et af "quick start"-projekterne i det europæiske vækstinitiativ⁷. GMES bør stimulere erhvervslivets interesse for at øge sit tjenesteudbud og udvikle de nye observations-, kommunikations- og informationsteknologier, der er brug for til et GMES-system i dynamisk udvikling, som giver den private sektor bedre mulighed for at benytte sig af informationskilderne. Forankringen i europæisk industri bliver et vigtigt led i sikringen af, at Europa besidder en selvstændig kapacitet og kan gennemføre en politisk uafhængig beslutningsproces.

2. GMES I EU'S TJENESTE

GMES vil væsentlig øge geografiske oplysningers anvendelighed til støtte for en række EU-politikker, herunder:

- Europas miljøpolitiske forpligtelser, på EU's eget territorium og globalt. GMES skal her bidrage til at formulere, gennemføre og kontrollere opfyldelsen af Fællesskabets miljøpolitik⁸, national regulering og internationale konventioner
- andre af EU's politikområder, som f.eks. landbrug, regionaludvikling, fiskeri, transport, forbindelser med tredjelande, udviklingsstøtte og humanitær bistand
- den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik
- andre politikområder, der er relevante for europæiske borgeres sikkerhed på EU-plan og nationalt⁹, navnlig retlige og indre anliggender og told, herunder overvågning og forvaltning af ydre grænser¹⁰.

Europa-Kommissionens tjenestegrene bruger årligt et tocifret millionbeløb i EUR på anvendelse af geografiske data i forbindelse med en bred vifte af politikker; EU-satellitcentret rekvirerer ligeledes jordobservationsdata for at skaffe oplysninger til støtte for FUSP og ESFP¹¹. På grundlag af den nuværende og kommende politiske udvikling vil disse udgifter vokse væsentligt i nær fremtid.

Af konkrete eksempler kan nævnes:

- inden for landbrug: arealkontrollen og miljøvenlige landbrugsmetoder
- inden for fiskeri: fartøjsovervågningssystemet og systemet til sporing af fartøjer

⁷ Et europæisk vækstinitiativ - Investering i net og viden med henblik på vækst og beskæftigelse - Endelig rapport til Det Europæiske Råd (KOM(2003) 690 endelig af 21.11.2003).

⁸ Det sjette miljøhandlingsprogram (2004-2010), der omfatter klimaændringer, natur og biodiversitet, miljø og sundhed, naturressourcer og affald.

⁹ "Et sikkert Europa i en bedre verden – Europæisk sikkerhedsstrategi", Javier Solana 12.12.2003.

¹⁰ Herunder arbejdet i Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser.

¹¹ Jf. Rådets fælles aktion af 20. juli 2001 om oprettelse af et EU-satellitcenter (2001/555/FUSP) artikel 2, stk. 1: Centret støtter EU's beslutningstagning i forbindelse med FUSP, især ESFP, ved at levere materiale, der tilvejebringes gennem analyse af satellitbilleder og supplerende data, herunder eventuelt luftfotos, i henhold til artikel 3 og 4.

- inden for forbindelser med tredjelande: erhvervelse af billeder som led i specifikke fællesskabsinstrumenter (f.eks. den hurtige reaktionsmekanisme)
- inden for miljø: arealanvendelse og ændret arealanvendelse, naturkatastrofer (f.eks. skovbrande, oversvømmelser, støtte i forbindelse med flodbølgekatastrofen) og overvågning af globale klimaændringer
- inden for udviklingspolitik: overvågningsaktiviteter i forbindelse med vand-, vegetations- og fødevarerforsyningsikkerhed
- inden for forskning: miljøforskning.

3. GENNEMFØRELSE

3.1. Brugere i forgrunden

Målene med den igangværende udviklingsfase er at opbygge en omfattende brugerbase for GMES-informationstjenester. Det kræver, at behovene afdækkes og løbende opdateres, og at de leverede tjenesteydelser bliver pålidelige og effektive.

Brugere af GMES-informationstjenester inddrages i udvikling, gennemførelse og overvågning af miljø- og sikkerhedspolitikker fra globalt til lokalt plan. Europa-Kommissionen er en af nøglebrugerne. Dens egne behov afdækkes, og efterspørgslen samles gradvis.

Brugerne må sikres, at tjenesterne er tilgængelige på lang sigt. Det kræver tiltag for at sikre, at der findes tilgængelige rumbaserede, in situ- og dataforvaltningsinfrastrukturer.

Der skal indføres analysemekanismer til at vurdere tjenesternes kvalitet, relevans og resultater. Indførelsen af den enkelte tjenesteydelse vil foregå etapevis. De tilsvarende køreplaner omfatter de enkelte etableringsudgifter og driftsomkostningerne.

3.2. Gradvis indførelse af operationelle pilottjenester

GMES er i sig selv kompleks: den kræver alt efter behov integrering af data fra rumbaserede og in situ-jordobservationssystemer (luft-, vand- og jordbaserede) i brugerdefinerede operationelle anvendelsestjenester.

Det er vigtigt at forlade den nuværende projektbaserede tilgang og komme videre. Kapaciteten skal opbygges gradvis på grundlag af en klar prioritering og så vidt muligt ved hjælp af eksisterende elementer.

Den gradvise indførelse af tjenester vil ske på grundlag af:

- deres modenhed
- brugergrupperes anvendelse af dem (relevans for politisk beslutningstagning og gennemførelse af politikker) og

- stabilitet på lang sigt med hensyn til udbud og efterspørgsel.

Pilottjenester og de nødvendige infrastrukturer vil blive finansieret ved tilpasning af EU-, nationale og regionale ressourcer. Det tempo, hvori tjenesterne indføres, afhænger i vidt omfang af, hvor effektivt man forener disse ressourcer og sikrer en løftestangseffekt deraf.

Målet er at sikre, at indsamlingssystemerne arbejder bedre sammen, at harmonisere og fremme standardisering af datastrukturer og grænseflader, at overvinde politiske barrierer for fælles udnyttelse af data, at designe kvalitetssikringsmekanismer, at opnå fusion af data fra forskellige kilder på forskellige niveauer og at tilvejebringe innovative, brugervenlige, omkostningseffektive og bæredygtige tjenester. Denne udvikling skal indgå i et sammenhængende, enkelt generelt program, uden at fordelene ved decentral forvaltning og decentrale investeringer går tabt.

Mulighederne på kort sigt skal udvælges og deres anvendelse fastlægges. Hvis målet om operationelle tjenester inden udgangen af 2008 skal nås, må de have en fast track-behandling.

3.3. Tjenester, der er velegnede til fast track-indførelse

Kommissionen vurderer, at der i første omgang er tre fast track-tjenester, der kan opfylde disse kriterier og gå videre til en operationel pilotphase. Den har etableret en procedure for at bekræfte dem og fastlægge deres nøjagtige anvendelsesområde og udformning. Denne procedure omfatter tematiske workshoper (der skal afholdes i oktober-november 2005) med det formål at øge de pågældende brugergrupperes deltagelse og engagement. De tre tjenester, der allerede er blevet foreslået EU- og ESA-medlemsstaterne i GMES-rådet er: beredskab, landovervågning og søtjenester. De beskrives i bilag A.

Det overordnede mål er fortsat at udvikle en bred vifte af GMES-tjenester, der opfylder brugernes behov, og hvis økonomiske og samfundsmæssige fordele gør investeringen berettiget. Støtte til udvikling af flere af disse tjenester vil derfor blive forberedt i løbet af 2005-2006. Der vil gradvist blive indført yderligere pilotprojekter med det formål at udbyde en bredere vifte af tjenester, jf. bilag C, med samme valideringsproces som for fast track-projekter (jf. bilag B). De kommer f.eks. til at omfatte tjenester som overvågning af atmosfæren, overvågning af ydre grænser og forebyggelse af kriser, som visse medlemsstater har givet udtryk for, at de tillægger betydning.

Formålet er gradvist at udvikle og vurdere en række operationelle pilottjenester med udgangspunkt i udvalgte F&U-projekter og derved udbygge og styrke de nuværende foranstaltninger. Kommissionen sikrer i den forbindelse, at de igangværende GMES-projekter under RP6 (sjette rammeprogram) støtter gennemførelsen af potentielle operationelle tjenester. I mellemtiden vil RP6-midler, der endnu ikke er blevet fordelt, så vidt muligt blive forbeholdt fast track-tjenester, herunder integrering af komponentdelene - in situ-, rum- og dataforvaltning - og opbygning af GMES-rumkomponenten. Fast track-tjenesternes pilotfase skulle være klar til levering tidligt i 2008.

Det er af afgørende betydning for, om GMES-servicekomponenten bliver en succes, at der udvikles en europæisk infrastruktur for geodata i overensstemmelse med Inspire-direktivforslaget. Pilot tjenester skal derfor faktisk også fungere som Inspire-pilotprojekter og integreres i Inspire-gennemførelsesprogrammet. Der skal også udvikles datapolitikker med det formål at fremme indsamling og anvendelse både for tjenesteudbydere og brugere.

3.4. Finansieringsstrategi

I løbet af de sidste 5 år er der blevet brugt omkring 230 mio. EUR på EU-plan til GMES-relaterede demonstrationstjenester: EU mobiliserer via RP6 omkring 100 mio. EUR (fra 2003 til 2006); ESA investerer i de 5 år 130 mio. EUR i rum-, jord- og servicesegmenterne.

Mens tjenesterne på lang sigt bør finansieres af brugerne, er der behov for forudgående investering i kritisk infrastruktur og støtteteknologier med henblik på indførelse af pilot tjenester.

Kommissionen er i færd med at forberede RP7-særprogrammet. FTU-aktiviteter inden for rammeprogrammet for EF's indsats inden for forskning, navnlig inden for miljø, er i høj grad afhængige af tilgængelige jordobservationsdata. Som EU-rumpolitikens andet flagskib påtænkes GMES at få tildelt størsteparten af de midler, der er til rådighed til rumforskning under det syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration¹² (RP7). Hensigten er hermed at finansiere en væsentlig del af budgettet til rumkomponenten, som ESA har anslået en investering på 2,3 mia. EUR i for perioden 2006-2013¹³. EU- og ESA-medlemsstaterne planlægger allerede at supplere denne investering med et ESA-program og i visse tilfælde programmer til udvikling af nationale satellitsystemer.

De forskningsprojekter, der finansieres under det udvalgte tema "Miljø" i RP7, vil yderligere bidrage til at indkredse kommende operationelle tjenester. De vil levere data og modeller, der vil bidrage til at gennemføre de ni samfundsmæssige fordele ved GEOSS. Det udvalgte forskningstema "Informationssamfundets teknologier" vil bidrage til GMES' data- og informationsforvaltningselement, til gennemførelsen af Inspire og dermed til GEOSS.

En samlet finansieringsstrategi for in situ- og dataforvaltningskomponenterne er mere kompleks at udvikle på grund af deres forskelligartethed, og fordi ansvaret er fordelt på mange forskellige agenturer i medlemsstaterne. Det vil kræve bedre afpasning af de finansielle ressourcer og udnyttelse af nye, hvor der er huller i infrastrukturen, der skal fyldes.

Anvendelse af ikke-F&U-fællesskabsinstrumenter vil blive undersøgt i forbindelse med både in situ- og rumkomponenter.

¹² KOM (2005) 119 endelig af 6.4.2005.

¹³ Programforslag fra ESA's generaldirektør til ESA-medlemsstaterne.

At bringe GMES i operationel stand involverer i øjeblikket en række partnerskaber mellem offentlige organer på udbudssiden med støtte fra forskningsbudgetter. De vil fortsat spille en væsentlig rolle, men når tjenester i fremtiden kommer til at indgå i udformning og gennemførelse af offentlige politikker, bør de modtage støtte fra de relevante brugere i institutionerne. På visse områder kan GMES også tiltrække kunder fra den private sektor mod passende dækning af omkostningerne. Det kan med tiden muliggøre partnerskaber mellem offentlige og private organer.

Det kan kun lykkes, hvis Europa udnytter sin styrke gennem bedre koordinering og sammenlægning af alle tilgængelige ressourcer.

3.5. Forøgelse af den eksisterende kapacitet

GMES vil i videst muligt omfang trække på eksisterende kapacitet nationalt og på EU-plan. Den bør derfor kortlægges, herunder nuværende og planlagt infrastruktur, som kan bidrage til at opfylde behovet, og der bør sikres interoperabilitet. Huller i infrastrukturen skal afdækkes, og de skal sammen med udskiftning af eksisterende kapacitet drøftes af EU og dets agenturer, ESA, Eumetsat og disse organisationers medlemsstater. Der skal sikres maksimal udnyttelse i Europa af eksisterende og planlagte operationelle satellitter, in situ-netværk og rumdatainfrastrukturer. Der er behov for bedre koordinering og flere midler, herunder faciliteter med flere anvendelsesmuligheder.

For at sikre selvstændig kapacitet, som anbefalet på topmødet i Göteborg, bør Europa gradvis gå over til at benytte sin egen kapacitet. Derfor bør der fastlægges en strategi på mellemlang til lang sigt, hvori der tages hensyn til voksende indbyrdes afhængighed internationale partnere imellem.

Det erkendes imidlertid, at visse aspekter i forbindelse med udvikling af rumkomponenten af GMES må behandles som hastesager for at sikre datakontinuitet i de næste 10-15 år. De fleste GMES-lignende tjenester bygger i øjeblikket på observationer fra en række satellitter, der allerede nu eller inden for få år er udtjente.

ESA's generaldirektør har for at opfylde det mest presserende satellitobservationsbehov foreslået ESA-medlemsstaterne indledningsvis at sikre, at der er midler til at dække de første faser i udviklingen af GMES' kommende ruminfrastruktur (inkl. det tilhørende jordsegment). Kommissionen ser positivt på dette forslag, der tager hensyn til dens planer for de indledende tjenester og navnlig de tre fast track-tjenester. Den vil i 2006-2007 vurdere sit bidrag til GMES-rumkomponenten i lyset af:

- fastlæggelse af brugernes behov
- definition af de indledende tjenester, navnlig fast track-tjenesterne og
- godkendelse af RP7-programforslag og –budget.

Man er i færd med at foretage en mangel- og effektivitetsvurdering af in situ- og rumdatainfrastrukturer. I løbet af 2006-2007 vil resultatet af disse vurderinger kunne bruges til at fastlægge kommende fællesskabsbidrag.

3.6. Konsekvensanalyse

I denne meddelelse beskrives strategien for og ændringerne på kort sigt af forvaltningen af GMES-initiativet. I overensstemmelse med Kommissionens generelle politik skal en grundig konsekvensanalyse vise GMES' berettigelse, før der kan tildeles midler til operationelle pilot tjenester. I betragtning af de forpligtelser, som EU- og ESA-medlemsstaterne forventes at indgå i den forbindelse, bør den være mere detaljeret, for så vidt angår GMES, end RP7-konsekvensanalysen. GMES' generelle samfundsmæssige værdi fremgår af første fase af en undersøgelse foretaget af uafhængige konsulenter. Medlemsstaterne har stillet et hold af eksperter til rådighed til at vurdere den metode, der anvendes i undersøgelsen, efterhånden som den skrider frem.

I undersøgelsen opregnes en række strategiske fordele ved at gennemføre GMES. Mange af de betydelige fordele er på grund af deres art i vidt omfang *ikke-målbare*. I rapporten nævnes dog også væsentlige *målbare* fordele i løbet af perioden 2005-2030. Kommissionens tjenestegrene har foretaget en foreløbig konsekvensanalyse. Den vil blive afsluttet og offentliggjort, når den endelige samfundsøkonomiske undersøgelsesrapport bliver tilgængelig i løbet af de kommende måneder.

Anden fase af undersøgelsen forventes afsluttet i november 2005. Heri søges de samlede generelle fordele underbygget gennem grundig validering og yderligere høring af de berørte parter. Det kommer også til at fremgå, hvilke geografiske områder og økonomiske sektorer der forventes at sikre disse fordele, og der foretages en differentiering mellem fordele på kortere og længere sigt. Konsekvensanalysen vil derefter blive afsluttet og offentliggjort.

3.7. Styring

Det er afgørende for en heldig gennemførelse af GMES, at der foretages en hensigtsmæssig arbejdsdeling og tages forholdsregler på det organisatoriske plan.

3.7.1. Roller og ansvar

Det er af yderste vigtighed, at EU-institutionerne, ESA og deres medlemsstater supplerer hinanden i så høj grad som muligt på baggrund af klart definerede roller og ansvar.

EU vil:

- foretage en prioritering og fastlægge behovene
- kombinere politisk vilje og brugerefterspørgsel og
- sikre, at tjenesterne er til rådighed også fremover.

ESA vil:

- understøtte og fastlægge rumkomponentens tekniske specifikationer

- gennemføre rumkomponenten ved at koordinere centre for avanceret teknologi i Europa og
- rådgive EU om kommende rumkomponentkrav.

Medlemsstaterne kan:

- øge deres interne koordinering af relaterede dataindsamlings- og forvaltningsaktiviteter og sammenfatte national efterspørgsel
- bidrage til etableringen af den nødvendige rumdatainfrastruktur og in situ-komponenter
- yde støtte til etableringen af rumkomponenten.

ESA vil således tage sig af udvikling af de ruminfrastrukturer, der er berettiget til støtte under RP7, i overensstemmelse med programmets bestemmelser, og integrere disse aktiviteter i sine egne på området. Kommissionen vil tage sig af udvikling af GMES-tjenester, der er berettiget til støtte under RP7, og enten selv påtage sig opgaven eller udlicitere den. Det skaber mulighed for bedst mulig integration af data fra in situ-overvågning. Når ESA har afsluttet de igangværende GMES-serviceelementprojekter, bliver EU ansvarlig for videreudvikling og konsolidering af tjenesterne under sit generelle RP7-program.

Driften af satellit- og in situ-systemer må vurderes i hvert enkelt tilfælde under hensyntagen til, hvem der ejer aktiverne. Den bør maksimere omkostningseffektiv anvendelse af eksisterende ekspertise i mellemstatslige organisationer, medlemsstater og erhvervslivet.

For så vidt angår forhandlinger om levering af de jordobservationsdata, som operationelle GMES-tjenester kræver både i pilotfasen, og når de er fuldt operationelle, må man finde frem til den mest effektive måde at gøre det på ud fra en samlet europæisk tilgang.

3.7.2. *Strukturer*

GMES' forvaltningsstruktur må udvikles i takt med, at nye operationelle tjenester dukker op, og brugernes behov udvikler sig. Den bør være pragmatisk, fleksibel og modulopbygget. Forvaltningsstrukturen skal derfor være tilstrækkelig åben til at kunne udvikle sig i nye retninger.

En vellykket gennemførelse af GMES forudsætter, at erhvervslivet inddrages aktivt, og at man er særlig opmærksom på SMV'er og tjenesteudbydere. Erhvervslivets deltagelse i et sådant projekt af fælleseuropæisk interesse er en åben mulighed. Der vil i den forbindelse blive udarbejdet en gennemførlighedsundersøgelse/konsekvensanalyse.

Ved tilrettelæggelsen af de organisatoriske rammer for GMES vil der blive taget fuldt hensyn til erfaringerne fra Galileo-projektet.

a) Kort sigt

Eksisterende efterspørgsel på EU-plan vil gradvis blive samlet. Kommissionen vil etablere en GMES-organisationsstruktur inden for Kommissionens rammer for at styrke forvaltningen af GMES. Kommissionen vil også styrke forbindelserne mellem de rådgivende organer med interesse i GMES og tilknyttede områder.

Den nye struktur for GMES-tjenester får til opgave:

- at fastlægge en strategi for GMES, da strukturen bliver et knudepunkt for koordinering af Kommissionens GMES-relaterede aktiviteter og konsolidering af brugerbehov
- at udvikle GMES-pilottjenester, indledningsvis fast track-tjenester og
- at støtte forvaltning af igangværende og kommende forsknings- og teknologiudviklingsaktiviteter.

Strukturen vil potentielt kunne udgøre kernen i et første GMES-forvaltningsorgan og vil gradvist kunne arbejde også på vegne af andre EU-institutioner og –agenturer.

b) Mellemlang sigt fra 2007 og fremefter

I forbindelse med iværksættelsen af RP7 vil der blive indledt pilotfaser af operationelle tjenester. Der vil foregå en yderligere konsolidering af brugernes behov, en validering af GMES-tjenester, en udvikling af tilknyttede infrastrukturer og forhandlinger til sikring af dataadgang på lang sigt og øget interoperabilitet.

Hvis Kommissionens organisationsstruktur fortsatte i denne fase, ville den formentlig ekspandere med yderligere personale udsendt fra nationale, regionale eller lokale myndigheder i EU- og ESA-medlemsstater i takt med udviklingen i de operationelle tjenester. Det kunne være tegn på behov for at gå videre til en ny struktur og bevæge sig hen imod en struktur, der er velegnet på lang sigt. Kommissionen har allerede anført¹⁴, at et fælles teknologiinitiativ for GMES er en mulighed, der skal overvejes og sammenholdes med andre, som et middel til at skaffe ressourcer og mobilisere en kritisk masse. En sådan tilgang ville kunne inddrage relevante brugerorganisationer i programmet. Det ville vise, at slutbrugeren gradvis bliver villig til at bidrage økonomisk til processen.

Alligevel skal der foretages en nøje vurdering af, hvilken ledelsesstruktur der er mest egnet. Kommissionen foreslår, at dette sker i samarbejde med medlemsstaterne, ved oprettelse af et særligt underudvalg under GMES-rådet. Det vil kunne trække på en konsulentundersøgelse foretaget under RP6¹⁵ for at fastslå virkningen af potentielle organisationsmodeller.

¹⁴ Europæisk rumpolitik – Foreløbige elementer (KOM(2005) 208 endelig af 23.5.2005).

¹⁵ "GOSIS Report (D3) on potential GMES organisational models" - Specific support action under FP6.

c) Fuldt operationel fase på lang sigt

I denne fase vil en række tjenester være kommet godt igennem pilotfasen. Hver enkelt af dem bør kunne sikre, at kvaliteten holder en bestemt standard, og at produkterne er tilgængelige. Fortsat tilgængelige tjenester bliver formentlig resultatet af indkøbsordninger foranlediget af brugere, muligvis gennem et centralt organ.

4. PR FOR GMES/BRANDING

Det er af afgørende betydning at profilere GMES over for brugerne og offentligheden i almindelighed. Galileo står stærkt i medierne, og det vil kræve en solid indsats at bringe GMES op på et tilsvarende niveau.

Der bør indføres et passende varemærke og opbygges varemærkeværdier. Berørte parter skal inddrages i langt højere grad via et omfattende oplysningsprogram. Det bør omfatte offentlig anerkendelse, f.eks. gennem en navnekonkurrence skoler imellem.

Kommissionen planlægger at afholde et GMES-topmøde i 2007. I topmødet kunne deltage offentlige og private berørte parter med det formål at fremhæve fremskridt, udveksle erfaringer og vise vej mod et integreret verdensomspændende jordobservationssystem.